

Kitabu cha Danieli - Nambari Sabini na Saba

Kusinsulua kwa Ulinganisho wa Kinabii: Uadventista wa Laodikia mwaka 1863 na Tipolojia ya Kibiblia

Jeff Pippenger
2024-02-10

Ukuhlubuka kwe-Adventism yaseLawodikea ngo-1863 kufanekiswe yisiqalekiso esamenyezelwa ngokumelene nokwakhiwa kabusha kweJeriko.

Na Yoshua akawaapisha wakati huo, akisema, Akiwa amelaaniwa mbele za Bwana mtu yule atakayeinuka na kuujenga mji huu wa Yeriko; msingi wake atauweka kwa gharama ya mzaliwa wake wa kwanza, na kwa mwanawe wa mwisho ataisimamisha milango yake. Yoshua 6:26.

Uasi wa Uadventista wa Laodikia katika mwaka wa 1863 umefanywa kuwa mfano kwa wajenzi kuikataa jiwe la pembeni.

Yeisu akámabila bo: “Kísi kanaábalénga mu Makánda ga Lesa nti, Ibuyá lyo babáki baakána, lyo line lyábeele mutwe wa ngodya; eci cákacitwé kuli Mukalenge, kabili cákumya mu menso yesu?” Eico ndemweba nti, Bufumu bwa Lesa bukafumishiwa kuli imwe, no kupelwa ku calo cileta ifisabo fyabwo. Mateo 21:42, 43.

Kuasi kwa Uadventisti wa Laodikia mwaka 1863, kumepewa mfano kwa ndama wa dhahabu wa Haruni.

Pka batubile kuli ine amba, Tulengele bakatuta abo bakatulongelela: nansha pamo pali uno Mose, umuntu waletutwika ukufuma mu calo ca Eguputo, tatwishibe ico acitika kuli ena. Nelyo ine nabebele amba, Uyo onse uuli ne golde, aleibulule. Epo bampela ine; nelyo naiposele mu mulilo, kabili uyu mwana wa ng’ombe afuminapo. Kabili ilyo Mose amwene ukuti abantu bali ubwamba; (pantu Aroni alibapele ukubwamba ku nsoni shabo pakati ka balwani babo). Eksodo 32:23–25.

የ1863 ዓ.ም. ሎዲቅያዊ አድራጊነት ዓመት፣ በይፋ ብቻም ሆኖ ወርቃማ ጥጃዎች ምሳሌ ተገልጿል።

Kamba kana banu aba bakwela ku Jerusalem mu nzubo ya Mfumu sambu na kupesa munkayulu, buna ntima ya banu aba ta vutuka diaka na mfumu na bau, ya kele Rehoboami ntinu ya Yuda; mpe ba ta kufwa mono, mpe ba ta vutuka diaka na Rehoboami ntinu ya Yuda. Yo yina ntinu bakaka lukanu, mpe salaka bana zole ya ngombe ya wolo, mpe tubaka na bau nde: “Ya me luta mingi sambu na beno kukwela ku Jerusalem; tala banzambi na nge, O Izraele, yina basisaka nge na ntoto ya Ezipte.” Mpe tulaka mosi na Bethele, mpe yankaka yandi tulaka yo na Dane. 1 Bantinu 12:27–29.

Wikani wa Uadventisti wa Laodikia mwaka wa 1863 umeonyeshwa kwa mfano na nabii kutoka Yuda aliyekufa kati ya punda na simba.

នរណាដែលទ្រង់នឹងបង្ក្រាបចំណេះដឹង?
ហើយនរណាដែលទ្រង់នឹងផ្ទុះច្រើនយល់អំពីគោលលទ្ធផល?
គឺអស់អ្នកដែលបានផ្តាច់ពីទឹកដោះ ហើយបានយល់តាមព្រះព្រះយេស៊ូវ។
ដុបិតបញ្ចេញតុក្កតិក្សត្របែនចម្លែងលើបញ្ចេញតុក្កតិ បញ្ចេញតុក្កតិលើបញ្ចេញតុក្កតិ
បន្ទាត់លើបន្ទាត់ បន្ទាត់លើបន្ទាត់ នៅទីនេះបន្តិច
ហើយនៅទីនេះបន្តិច។ ព្រោះទ្រង់នឹងមានព្រះបន្ទូលទៅកាន់បុរាណជននេះ
ដោយបុរាណដែលនិយាយអាក់អរ និងដោយភាសាផ្សេងៗ ដល់ពួកគេ

ឡងហានមានព្រះបន្ទូលថា នេះហើយជាកន្លងសម្បក ដល់ដោយសារនេះ
អនុករណ៍គុណអាចឲ្យអនុកនឡើយហាក់មានសម្បក
ហើយនេះហើយជាការសរសេរស្វាយឡងវិញ ប៉ុន្តែក៏មិនព្រមស្តាប់ឡើយ។
តែព្រះបន្ទូលរបស់ព្រះយេស៊ូវបានមកដល់ពួកគេថា បញ្ញត្តិគឺលើបញ្ញត្តិ
បញ្ញត្តិគឺលើបញ្ញត្តិ បន្ទាត់លើបន្ទាត់ បន្ទាត់លើបន្ទាត់ នៅទីនេះបន្តិច
ហើយនៅទីនោះបន្តិច ដើម្បីឲ្យពួកគេដើរទៅ ហើយដួលថយក្រោយ
ហើយគួរបំបែក គួរជាប់អន្ទាក់ ហើយគួរចាប់យក។ អសោយ 28:9–13។

Twamemanya emilongo mukaaga iswe twamaze okutegeka, era mazima waliwo n’eminye egindi gye tutannalaga, gumu gussa essira ku 1863 ng’enkomerero y’okugezesebwa okwagenda mu maaso okwaleeta okuwubirira mu ddungu. Ebiri busa essira ku bantu ab’endagaano eyasooka okusigala emabega ne basikizibwa abantu abaggya abalonde. Gumu gulaga ekikolimo olw’okuzimba nate ekintu ekyali kigendereddwa okusigalawo nga kizikiriziddwa era nga kyabuliddwa wansi w’ekikolimo kya Katonda nga bwe kyali, ate omulala gulaga ekikolimo olw’okuddayo gy’wali owereddwa obutagenda. Ebiri biwa ebyokulabirako eby’ebifaananyi eby’obulimba eby’emmeeza ebiri ez’Ebiragiro Ekkumi, ezaakiikirira emmeeza ebiri eza Kabakkuku.

Amashusho y’izahabu ya Aroni na Yerobowamu asobanura ishusho y’ikinyoma y’ishyari, yasobanuraga imbonerahamwe y’ikinyoma yo mu 1863. Iyo bishyizwe hamwe, abagabo babiri b’abahamya, Aroni na Yerobowamu, bigisha ko ibisate bibiri bya Habakuki bisobanura igisate kimwe, nk’uko ibisate bibiri by’Amategeko Cumi bisobanura itegeko rimwe ry’Imana. Bifatanyije bihinduka ikimenyetso kimwe, kigizwe na bibiri iyo bishyizwe hamwe. Uko guhindagurika kwa gihanuzi kw’ibisate bibiri by’amategeko y’Imana ni ko kuboneka no mu bisate bibiri bya Habakuki, kandi hamwe ibinyoma bya Aroni na Yerobowamu bivuga kuri iyo ngingo ya gihanuzi.

Adventism-ov gneraition di fös bin taipifaed bai di image ov jelasi inna Ezekiel chapta eit. Di vizhn we bigin pan di fif de, ov di siks mont in di siks yiar in chapta eit ov Ezekiel, kyanchinyu intu chapta nain, weh di sieling ov di wan handrid an faati-faiv tausand iz reprizented. Wen shi adries di ilustrieshan ov di sieling in chapta nain, Sista White inklud di atriuyuut ov Gad’s karakta weh aidentifai seh a inna di tord an fuot generation Gad jij di wan dem weh disobidient. Shi dehfoor inkorporiet di truot asosieitid dairektli wid di sekand komandment, weh iz di komandment weh forbid di worchip ov aidol dem, az woz Aaron an Jeroboam dem golden kyalf.

“‘Na akamwita yule mtu aliyevaa kitani ya kitani, aliyekuwa na kidau cha mwandishi ubavuni mwake; naye Bwana akamwambia, Pita katikati ya mji, katikati ya Yerusalemu, ukaweke alama juu ya vipaji vya nyuso za watu wanaougua na kulia kwa ajili ya machukizo yote yanayofanywa katikati yake. Nao wale wengine akawaambia masikioni mwangu, Piteni nyuma yake katika mji, mkapige; jicho lenu lisiachilie, wala msiwe na huruma; waueni kabisa wazee na vijana, mabikira, na watoto wadogo, na wanawake; lakini msimkaribie mtu yeyote aliye na ile alama; tena anzeni patakatifu Pangu. Ndipo wakaanza kwa wale wazee waliokuwa mbele ya nyumba.’”

“Yesu ali karibu kuondoka katika kiti cha rehema cha patakatifu pa mbinguni ili avae mavazi ya kisasi na kumwaga ghadhabu Yake katika hukumu juu ya wale ambao hawakuitikia nuru

ambayo Mungu amewapa. ‘Kwa sababu hukumu juu ya tendo ovu haitolewi upesi, kwa hiyo moyo wa wanadamu hujitia kabisa katika kutenda mabaya.’ Badala ya kulainishwa na uvumilivu na ustahimilivu mkuu ambao Bwana ameutumia kwao, wale wasiomcha Mungu na wasiopenda kweli huzifanya imara mioyo yao katika njia yao mbaya. Lakini hata ustahimilivu wa Mungu una mipaka, na wengi wanazivuka sana mipaka hizo. Wamepita mipaka ya neema, na kwa hiyo Mungu hana budi kuingilia kati na kuitetea heshima Yake mwenyewe.”

Amoriite kuhusu Bwana alisema: “Katika kizazi cha nne watarudi hapa tena; kwa maana uovu wa Waamori haujafikia utimilifu wake bado.” Ijapokuwa taifa hili lilikuwa dhahiri kwa sababu ya ibada yake ya sanamu na upotovu wake, lilikuwa bado halijaujaza kikombe cha uovu wake, na Mungu hangetoa amri kwa ajili ya kuangamizwa kwake kabisa. Watu walipaswa kuuona uweza wa Mungu ukidhihirishwa kwa namna ya pekee, ili waachwe bila udhuru. Muumba mwenye huruma alikuwa tayari kuvumilia uovu wao hata kizazi cha nne. Kisha, kama isingonekana badiliko lolote la kuwa bora, hukumu zake zingewashukia.

“Ku butwa butakosa, Uwo Atagira Iherezo aracarura ibiharuro vy’amahanga yose. Mu gihe imbabazi ziwe ziguma zitangwa ziherekejwe n’uguhamagarirwa ukwihana, iyo nkuru y’ibiharuro izoguma yuguruye; ariko iyo ibiharuro bishitse ku rugero runaka Imana yashinze, igikorwa c’uburake bwayo kiratangura. Igitabu c’iharuro kirugara. Ukwihangana kw’Imana kurahagarara. Ntihaba hakiriho ukwitura imbabazi ku bwabo.”

"Nebi, demler boyu ileriye bakarak, bu vakti kendi rü'yeti önünde görmüşti. Bu çağın milletleri emsalsiz merhametlerin mazharı olmuşlardır. Semanın bereketlerinin en güzideleri onlara verilmiştir; fakat artmış kibir, tamahkârlık, putperestlik, Allah'a karşı istihfaf ve alçak nankörlük onlara karşı yazılmıştır. Onlar Allah ile olan hesaplarını süratle kapatmaktadırlar.

“Lakini kile kinachonisababisha kutetemeka ni ukweli kwamba wale waliokuwa na nuru na mapendeleo makubwa zaidi wamechafuliwa na uovu uliotamalaki. Wakiwa wameathiriwa na wasio haki walio karibu nao, wengi, hata miongoni mwa wale wanaoukiri ukweli, wamekuwa vuguvugu na wamechukuliwa na mkondo wenye nguvu wa uovu. Dharau ya ulimwengu mzima inayomiminwa juu ya uchaji wa kweli na utakatifu huwafanya wale wasioshikamana kwa ukaribu na Mungu kupoteza heshima yao kwa sheria Yake. Kama wangekuwa wakiifuata nuru na kuutii ukweli kutoka moyoni, sheria hii takatifu ingeonekana kuwa ya thamani zaidi kwao hasa inapodharauliwa na kuwekwa kando. Kadiri kutoheshimu sheria ya Mungu kunavyozidi kudhihirika waziwazi, ndivyo mstari wa utengano kati ya waishikao na ulimwengu unavyozidi kuwa dhahiri. Upendo kwa maagizo ya kimungu huongezeka kwa kundi moja kadiri dharau kwa maagizo hayo inavyoongezeka kwa kundi jingine.”

ی تاک مک نہدہد ناشیپ نہاکہواسوائی لہہ اریخ مرامژ وہی . موہتئبہد کی زن ییاریخ مہ نہاری حق وہی»
شیوہی و ،تادہد ازس کئینؤچرہہ مألہب ،ہیین ناد ازس مل یزہ مدنہچرہہ . مووتاہ مکی زن ادوخ ینادرس
مألہب ؛ننئبہد موووبکی زن یی سرتہم یناکہن اشین ،نؤرہد اد یکانوور مہ یناوہی . ییاریخ مہ
شؤخلد مرمواب وہب نایؤخ ،نشینباد ادہکہی یناریؤ یی اورہواچ مل یمخئب و یگنہدئب مہ تئباب
تئبہد . ہیین او کہی موئش چہ مہ . تئزئراپہد یؤخ ی مہل مگ ادنادرس یژور مل ادوخ مہ نہکب
مہ ،رت یناوہی یندرکر اگزربؤب نہکب راک نووبوودن ام و یدرو مہ نہایکرہی موہی مہ نن ازب
ی شؤرم رہگی راک یمرہگ یژئون» . تئب ادوخ مل نایواچ یتمہرایؤب موہی مہ یکیرمواب
«ہدوس مہ رؤز تسوردوتسار»

“Chachu checha woungusho wa kiroho tachipukunyila mbingo yakwe chose. Wakati hila na ulegevu wa kanisa vilapokuwa vikulu zaidi, kikundi kidogo cha wale wasimamao katika nuru watakuwa wakiguna na kulia kwa sababu ya machukizo yatendwayo katika nchi. Lakini zaidi sana sala zao zitapanda kwa ajili ya kanisa, kwa sababu washiriki wake wanatenda kwa mfano wa ulimwengu.

“Na şalaba ya kwa moyo yote ya hawa waaminifu wachache hayata kuwa bure. Wakati Bwana atakapotokea kama mleta kisasi, atakuja pia kama mlinzi wa wote wale ambao wameihifadhi imani katika usafi wake na kujiweka bila waa la ulimwengu. Ni katika wakati huu ndipo Mungu ameahidi kuwalipizia haki wateule Wake wanaomlilia mchana na usiku, ijapokuwa huvumilia kwa muda mrefu kwa ajili yao.

Agizo ni hili: “Pita katikati ya mji, katikati ya Yerusalemu, nawe utiie alama katika vipaji vya nyuso vya watu wale wanaougua na kulia kwa sababu ya machukizo yote yanayotendeka katikati yake.” Hawa waomboleza na walialiao walikuwa wakitangaza maneno ya uzima; walikuwa wamekemea, wakashauri, na kusihi. Baadhi ya wale waliokuwa wakimdharau Mungu walitubu na kunyenyekeza mioyo yao mbele Zake. Lakini utukufu wa Bwana ulikuwa umeondoka katika Israeli; ijapokuwa wengi bado waliendelea na maumbo ya dini, nguvu na uwepo Wake vilikosekana.” Testimonies, juzuu ya 5, 207–210.

Kugabanya neza iyerekwa ry’ishyirwaho ikimenyetso nk’uko ryatanzwe na Ezekiyeli, ni ngombwa gusobanukirwa amasekuru ane y’Abadiventisiti. Mushiki wacu White atangiza igice twahisemo yerekeza mu buryo butaziguye ku gice cya cyenda cya Ezekiyeli, kandi n’igice twahisemo kirangirana n’iyerekezwa ritaziguye ku gice cya cyenda cya Ezekiyeli. Muri icyo gice avuga kuri Ezekiyeli ati: “Umuhanuzi, areba akurikiranya ibihe by’ibihe, yeretswe iki gihe imbere y’iyerekwa rye.” Ezekiyeli yabonye ibihe n’ibintu biri kuba mu gihe cyo gushyirwaho ikimenyetso kw’abihumbi ijana na mirongo ine na bine.

Makala yo ya ntuala twamwene, mu kupitila mu bipande bitatu bya mwine byo mu Mupashi wa Bulesa, ukuti “bakolwa ba Efraimu” ba Yesaya, abo mu kipande kino balumbululwa nga “bakote,” kabiji abo mu bipande byonse bibiji bema bukwasho bwa Yerusalemu (Adventism), kechi bakonsha kumona ne ukuti kukekala kulanguluka kwa maka a Lesa kwa bukata bungi, byonka byo byajinga mu myaka ya kala ne. Mu kipande kino, kulanguluka kwene kwa maka a Lesa abo bakana kumona kukesakanyika nga kitupa kya bupingushi bwa bulesu bubejilwe pe abo, mambo byalengwa amba, “bantu bafwainwa kumona maka a bulesu alangwa mu mushobo wa kumanyika, pakuba batamoneke ne nsongelo ya kwibapelela.”

Laodikeal Adventismo nazina kubona ukumwenekela kwemvula yamu nyuma yatanguranye no kunyanyagiza ku wa 11 Nyakanga 2001, ariko bazobona indunduro y’iyo mvula igihe ubutumwa bw’Imborogo yo mu Gicugu buzosubirwamwo mu misi y’iherezo. Ubwo butumwa ni Ubusilamu bw’ishano rya gatatu. Mbega indongozi za Isirayeli ya kera, izari zimaze kubamba Mesiya wazo, ntizabonye uko Mpwemu Yera yasutswe ku musu wa Pentekote?

Endalilo e shi ningi okuholola ongeleka, oyo muomukalelo gwomutwe gwa representedwa kuEzekiel onga Yerusalemu, ndee omalongo mongingeleka (Yerusalemu), taa pewa okuyelekanifa no

“little company,” awo yo va didhilwa yo onga avo “that walk in the light,” ndee ovo “faithful few.” Ombiimbeli otayi longo kutya “many” ova ifanwa, ndee “few” ova hoololwa. Oshitopolwa shendalelo osha kwatela mo eyemo lyaKalunga, olo tali etelwa ovanhu Vaye. Ovanhu ovo va etifa eyooloko lyavo vovene, ndee Kalunga oku li mondjila ndele ta popya noudhinini kutya ovanjo Vaye ve va longo oshilonga shokuhana. Kalunga ina puka nande, ndee Oye audanekela kutya Oye ta tale po omatimba ovanhu fiyo keeshitukululwa shititatu noshine. Oku pa oshilonga shokutula po eyooloko kuli umwe shili pehe na Kalunga, osho okukanitha omauyuki Gaye, ndee okupalula kutya Oye omuhopi.

Omukago guno gulaga nti bamalayika abazikiriza aba mu Ezeekyeri bwe batandika okuyita mu Yerusaalemi, awo “obuweereza bw’obusungu Bwe” lwe butandika. Obusungu bwa Katonda butandikira ku Yerusaalemi, kwe kugamba ku kkanisa ye, kwe kugamba ku Bwadiventi obwa Lawodikiya.

Kwa maana wakati umekwisha kuja wa hukumu kuanza katika nyumba ya Mungu; na ikiwa huanza kwanza kwetu sisi, mwisho wao wasioitii injili ya Mungu utakuwa nini? 1 Petro 4:17.

Kusungumwini kwa Mulungu kukwaniritsidwa ndi angelo a Mulungu, ndipo pamene ntchito yawo iyamba, amalamulidwa “kukantha” onse, ndipo “diso lanu lisaleke, ngakhale muchitire chifundo: apheni kotheratu akulu ndi achinyamata, atsikana, ndi ana aang’ono, ndi akazi: koma musayandikire munthu aliyense amene ali naye chizindikirocho; ndipo muyambire pa malo Anga opatulika.” Mkwiyo wa Mulungu umachitidwa ndi angelo oyera, ndipo mfundo imene tikufuna kuizindikiritsa pano ndi yakuti kuyamba kwa utumiki wa mkwiyo wa Mulungu kumakwaniritsidwa m’badwo wachinayi.

Tukwenda mu maaso n’okusoma kuno mu kiwandiiko ekiddako.

Lord aitana ngolo katamana kafikivai, yaku ndamupagani vatongoloi, nana mwane aitana mwalidue, kadu avae dolu sokosoko vata marairai mulina. Ka aitana ngolo katamana dolu, yaku ndamupagani dolu dolu vavaea lupu varavae, dolu vatumuina luma tadina ikai peviolence ka pe deceit. Ka aitana ngolo dolu, ta Lord, yaku ikai na tagi aitana ngolo mai Fish Gate, ka na ngai valalanga mai na Second, ka na tavulua lalau mai na vungavunga. Ngai, imi dolu vatokai Maktesh, tagua dolu dolu taunimadigi dolu mate; dolu dolu karia silva, dolu ka taveti. Ka aitana ngolo katamana dolu, yaku ndala Jerusalem vaka moli, ka ndamupagani dolu mwane dolu dedei vaka na lees kadia: dolu ta vaka lolodia, Lord toea melea da gua kamana vinaka, toea melea da gua kamana seka. Zephaniah 1:8–12.